

Šupčík „spolykal lano“ a získal první olympijské zlato pro Československo

20.10.2023 - Luboš Brabec | Česká olympijská

Když gymnasta Bedřich Šupčík vyhrál 20. července 1924 v Paříži soutěž ve šplhu po laně, málokdo tušil, že vznikla tradice přetrvávající dodnes.

Byla to totiž první československá zlatá olympijská medaile – a na každých dalších letních Hrách získala výprava minimálně jeden zlatý kov. Pochopitelně s výjimkou bojkotovaných soutěží v Los Angeles 1984. Po rozdělení federace navázal i český tým, od Atlanty po Tokio se nikdy nevracel bez olympijského vítěze. Přitom kdybyste listovali starými novinami a časopisy z roku 1924, možná byste informaci o Šupčíkově úspěchu přehlédli.

Tehdejší doba byla jiná snad úplně ve všem a přístup ke sportu byl jedním z rozdílů. Seriózní noviny se mu věnovaly pouze okrajově, neměl vlastní stranu jako později a už vůbec ne místo mezi hlavními zprávami na úvodní stránce. Bulvár sice o sportu psal podstatně víc, ale jeho hrdiny byli fotbalisté a hokejisté, později se k nim přidali tenisté.

Odlišný byl také ohlas olympijských her mezi čs. veřejností. A v neposlední řadě o jejich prospěšnosti měli pochyby i samotní Sokolové, v jejichž řadách cvičila většina gymnastů. Ideálem spolku byl pohyb sám o sobě, snaha jeho prostřednictvím zdokonalit sebe – a ne se poměřovat s ostatními v soutěžích, kde rozhodují body, góly, vteřiny. Noviny proto ještě dlouho měly rubriku sportovní a rubriku sokolskou.

Tento vztah se začal měnit ve 20. letech, zřejmě i pod vlivem vzniku Československa a rostoucího státního patriotismu. Do Antverp už Sokolové poslali gymnastické družstvo a stejně tak o čtyři roky později do Paříže. Cíl byl jasný. Stát se olympijskými vítězi v nejprestižnější soutěži družstev. Ukázat, že čs. sokolstvo je nejlepším gymnastickým spolkem na světě.

Plán vycházel skvěle. Až do soutěže na bradlech a vystoupení Stanislava Indrucha. Takhle závěr jeho sestavy líčil Věstník sokolský: „Indruch se srovnává, krásně prohýbá kříž a letí dolů rovně jako anděl, doskakuje pevně, ale do roznožení – francouzské žíněnky jsou měkké, kokosové, buď se smekají, nebo se do nich noha zabořuje – je slyšet slabý praskot – Indruch náhle se kácí a v letu obrací na znak, na zemi se kroutí v bolesti a chytá za pravou nohu.“

Bohužel se už na nohy sám postavit nedokázal. Byl převezen do nemocnice a soutěž musel vzdát. Členové čs. družstva se rozhodovali co dál. Docvičit závod jako jeden tým? Odstoupit? Nebo pokračovat pouze jako jednotlivci?

Rozhodli se pro poslední variantu. Z důvodů poněkud zvláštních, viděno dnešními očima. Spočítali si, že v oslabené sestavě nemůžou dosáhnout na lepší než čtvrté místo, a tak raději soutěž družstev vzdali. Měli totiž obavu, že laická veřejnost, domácí i světová, by z prostých výsledků nepochopila, že byli v nevýhodě, a umístění za medailovými pozicemi by poškodilo pověst čs. Sokolstva...

V tragickém duchu proto znělo zpravodajství z gymnastických soutěží. Bylo plné slz, bolesti, stížností na rozhodčí i ujišťování se, že „před bohem“ jsou českoslovenští gymnasté stejně nejlepší na světě.

Až někdy na poslední řádce bylo uvedeno, že jeden z jeho členů – Bedřich Šupčík – vyhrál soutěž ve šplhu na laně. Byla to okrajová disciplína, z olympijského programu mizela a zase se vracela. A že to byla první zlatá medaile pro Československo? To se tehdy za tak důležité nepovažovalo.

Navíc kolem výsledků panoval chaos a první zprávy byly poněkud zmatené. Podle všeho teprve až při slavnostním vyhlášení všech gymnastických disciplín vyšlo najevo, že pětadvacetiletý brněnský sokol je olympijským vítězem. Ale jak už bylo řečeno: doma se víc řešila soutěž družstev a debatovalo se, zda bylo správné z ní odstoupit.

Šupčík se tedy domů nevrátil jako národní hrdina. Nevítaly ho davy příznivců ani politici. Až dodatečně, když mu byl předán diplom zaslaný z Paříže, se dočkal aspoň nějakého veřejného uznání.

Teprve po letech byl jeho výkon dodatečně oceněn. Jak rostla popularita olympijských her a také počet vítězů z Československa, nové generace chtěly znát víc o osudu prvního šampiona.

Narodil se v roce 1898 v Rakousku, v městečku Trumau u Vídně, v chudé české rodině. Dlouho v centru monarchie však nepobyl. Jeho výchovy se totiž ujala teta z Kvasic Kroměříže. Až později se do Vídně vrátil, jako řeznický učeň. Od mládí cvičil v Sokole a díky pověsti, kterou si jako hbitý cvičenec na náradích získal, byl pozván do jednoty v Brně. Získal tam i práci domovníka v sídle Báňské a hutní společnosti.

V roce 1924 se přihlásil do sokolské kvalifikace, která měla rozhodnout o osmičce cvičenců pro olympijské hry v Paříži. Vzal si neplacené volno, jako i ostatní gymnasté, a odjel na pětítýdenní akci do pražského Tyršova domu, jíž bychom dnes označili za tréninkový kemp. Měl štěstí. Jako poslední se dostal do pařížské výpravy.

Čekala je úmorná cesta vlakem, i kvůli různým zdržením se protáhla na třicet hodin. Ale konečně byli v hlavním městě Francie. Ubytovali se v místním Sokole a chystali se na důležitou soutěž.

Ve víceboji jednotlivců získal Šupčík bronzovou medaili, ale nejvíc oslnil ve šplhu. I když těžko říct, kterého výkonu si vážil víc. Později prý prohlašoval: „Člověk dře na hrazdě, na bradlech, na kruzích, pak dobře zvládne takovou lehkou věc, jako je šplh, a najednou tolik slávy... Vždyť já to trénoval už jako kluk, když jsem lezl po stromech.“

Šplh byl disciplínou, jež se na olympijských hrách představila už v roce 1896, a vydržela tam s několika přestávkami pouze do Los Angeles 1932. Rozdílná byla konkurence, pravidla i délka lana. V Paříži se závodilo na osmimetrovém provaze a gymnasta musel v závěru bouchnout rukou do elektrického zvonku v koženém vaku, teprve tehdy rozhodčí zastavili stopky.

Československý šampion dosáhl výkonu 7,2 vteřiny. „Šupčík skoro v pravém slova smyslu spolykal lano a vzlétl vzhůru jako pták, k championátu – i 3. místu na světě,“ popsal drama Věstník sokolský (championátem je myšleno prvenství ve šplhu, třetím místem víceboj).

Krátce po pařížské olympiádě se Šupčík oženil a Brno vyměnil za Prahu, kde se jeho oddílem stal Sokol Nusle. I z dalších olympijských her v Amsterdamu přivezl medaili, tentokrát stříbrnou za víceboj družstev. V této disciplíně se také stal dvakrát mistrem světa. Vrcholovou kariéru ukončil v roce 1931, ale cvičit nepřestal. Dál se účastnil sletů a dvakrát se dokonce lodí vypravil do USA, na slavnosti amerického Sokola.

Závěr jeho života už byl spíše pochmurný. V roce 1948, tedy v padesáti letech, ho postihl první infarkt, a zanedlouho následoval další, který z něj udělal invalidního důchodce. Žádal sice o finanční podporu Státní výbor pro tělovýchovu a sport – ale jako sokol neměl šanci. U vlády už byli komunisté, a ti dělali všechno proto, aby odkaz této organizace vymazali. Odstěhoval se proto za klidnější existenci do Horosedel u Písku, odkud pocházela jeho manželka.

Zemřel 11. července 1957 v písecké nemocnici, bylo mu osmapadesát let. Osudným se mu stal třetí infarkt. Dodnes jeho jméno připomínají nejen historické přehledy olympijských vítězů, ale i Memoriál

Bedřicha Šupčíka ve šplhu na laně, který od roku 1993 pořádá Sokol Příbram.

<https://www.olympijskytym.cz/article/supcik-spolykal-lano-a-ziskal-prvni-olympijske-zlato-pro-ceskoslovensko>